

”בְּרוּךְ אַתָּה בְּבֹאֶךָ וּבְרוּךְ אַתָּה בְּצֵאתְךָ” (כ”ח, ו’)

רש”י – שתהיה יציאתך כביאתך בלא חטא וידוע הרי שאין צדיק אשר יעשה טוב בארץ ולא יחטא אז איך ייצא בלי חטא, אלא מכאן לתשובה מהתורה שכן אם יעשה האדם תשובה הוא יתנקה וייצא מן העולם כמו שבא לעולם ללא חטא

”יָצוּ ה’ אֶתְךָ אֵת הַפְּרָכָה בְּאַסְמִיךָ וּבְכָל מַשְׁלַח יָדְךָ וּבְרַכְךָ בְּאַרְצְךָ אֲשֶׁר ה’ אֱלֹקֶיךָ נָתַן לָךְ” (כ”ח, ח’)

אסמ”ך עולה למניין ס”מ ומשלח ידיך היינו סור מרע דברים שאתה שולח מעימך ומשם לעשה טוב בארץ אשר ה’ נתן לך

”וְהָיָה אִם לֹא תִשְׁמַע בְּקוֹל ה’ אֱלֹקֶיךָ לְשָׁמֹר לַעֲשׂוֹת אֵת כָּל מִצְוֹתָיו וְחֻקְתָּיו אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְךָ הַיּוֹם וּבָאוּ עָלֶיךָ כָּל

הַקְּלָלוֹת הָאֵלֶּה וְהִשְׁיֹגַף” (כ”ח, ט”ו)

ולעשות את מצוות ה’ וזהו שנאמר בתחילה אם לא תשמע לקול ה’ היינו לא תשמע לקול גדולי ופוסקי הדור שלהם יש את היכולת להשמיע את דבר ה’ משם תדרדר מטה שלא לשמור ולא לעשות את מצוות ה’ שכן ע”י הפסיקות שתפסוק לעצמך ייצאו לך מזה רק קלקולים ובעיות זהו שנאמר ובאו עליך כל הקללות לשון קלקולים והשיגוף

מקרא זה אומר דרשני שכן היה לו לכתוב מיד אם לא תשמרו ותעשו את מצוות ה’ וכו’ א”כ מדוע נכתב בתחילה אם לא תשמע וכן מהו הלשון אם לא תשמע בקול ה’ אלקיך וכי הקב”ה נשמע לכל אחד בנפרד אלא ניתן לתרץ כי באה התורה ללמד כיצד סר היהודי מדרך הישר שכן בתחילה אין הוא שומע לקול ההלכה אותה פסקו גדולי הדורות בכל הזמנים ובמקום זה הוא נסמך על דעתו שלו לפסוק הלכה לעצמו ומשם הוא ממשיך לסטות עד שהוא מפסיק לשמור

משנת הצדיק רבינו ר’ ישראל מאיר הכהן מראדין בעל החפץ חיים זצוק”ל זי”ע – כ”ד אלול (שישי)

רבי ישאל מאיר נולד בעיירה זעטיל במחוז הורדנה לרב אריה זאב ולרבנית דבורושה בילדותו למד תורה בוילנה וכבר שם התגלה כעילוי. היה מקורב לרב מנחם נחום מהורדנה זי”ע. לימים עבר להתגורר בעיירה ראדין ושם אף הקים ישיבה, הרב ישראל מאיר התעקש שלא לקבל שכר על רבנותו ואת פרנסתו מצא ממכירת שחזיק בבעלותו וכן ממכירת ספריו

חיבר ספרים רבים שהמפורסמים ביותר הינם ספר חפץ חיים שמירת הלשון שעל שמו הוא מתקרא החפץ חיים וכן חיבר את המשנה ברורה על השולחן ערוך מסופר על עשיר גדול שחי בזמנו של החפץ חיים זצ”ל וכפי גדול עשרו וממונו כך גדול צרותיו שהתבטאו במחלתו הקשה ומחלות אנשי ביתו אשר כל הרופאים אמרו נושא ולא יכלו להעלות ארוכה ומרפא לתחלואיהם, יהודי זה היה רחוק מאד מתורה ומצוות ולא זו אף זו שגם הפעיל את עסקיו בשבתות כבימי חול רגילים

לימים נזדמן לו לעשיר להיפגש עם סוחר גדול שהיה ירא שמים ומדקדק במצוות ובאותה הזדמנות תינה לפניו את צערו כי מצבו בבי רע וכי כל הממון הרב שיש לו אינו שווה מאומה בזמן שכל משפחתו סובלת ייסורים קשים ומרים ומיני מחלות שונות שאין להם מרפא. הסוחר הציע לעשיר לגשת אל החפץ חיים ולבקש את ברכתו לרפואה שלימה אך העשיר שהיה רחוק מחיי תורה ומצוות כאמור דחה כלאחר יד הצעה זו באומרו וכי הרב הוא מלאך שתהיה באפשרותו לשנות את סדרי הטבע, אך הסוחר הפציר בו מאד עד ששכנעו לגשת לצדיק. כשכנס הלה לבית הרב פרץ בבכי מר ובתוך כך סיפר לרב על הייסורים והמחלות שלו ושל בני ביתו ובקש והתחנן מהרב שיאיל בטובו לברכו. אך הרב במקום לברכו אמר לו תן לי את ירך ואז לחץ הרב את ידי העשיר ואמר לקראת שבת לבו ונלכה כי היא מקור הברכה, אם ברצונך בברכה תתחיל לשמור שבת ואז הברכה תבוא מאליה. התנצל העשיר בפני הרב ואמר אדוני הרב וכי סבור אתה שיכול אני בקלות לשמור שבת והרי יש תחת ידי עשרות מפעלים וסגירתם בשבת תגרום לי הפסד עצום. כששמע הרב את דברי העשיר שוב לחץ את ידו באומרו לקראת שבת לבו ונלכה כי היא מקור הברכה והרי כבר אמרתי לך שהשבת היא ורק היא הברכה ואם תשמור את השבת הברכה תבוא מאליה. העשיר לא ידע את נפשו מרוב צער ולא היה מוענה בפיו אך לאחר זמן מה התערער כאילו ממוחשבתו ואמר כבוד הרב חשבתני ברגע זה על פתרון נפלא הרי בעוד עשרים ימים תסתיים השנה הנוכחית ואז אסכם את ההכנסות וההוצאות של כל המפעלים והחגוניות ולאחר מכן אתחיל לשמור את השבת ואם כן תרשה לי כבוד הרב לחלל רק עוד שלוש שבתות. כששמע הצדיק דברים אלו התפרץ בבכי ואמר בני וכי חושב אתה שהשבת היא שלי שאוכל להרשות לך לחלל אותה אילו השבת היתה שלי באופן פרטי לא היה אכפת לי להרשות לך לחלל כמה וכמה שבתות אולם השבת היתה של הקב”ה בורא כל העולמות ואם כן איך אוכל להעניז להרשות לך לחלל שלוש שבתות. התרגש העשיר מדבריו של החפץ חיים היוצאים מן הלב ובקול חנוק מדמעות אמר כבוד הרב, אילו הייתי יודע שהשבת היא כל כך חשובה לא הייתי מעז לחלל אפילו שבת אחת ומקבל אני בלב שלם להתחיל לשמור את השבת ואז ברכו הרב בברכת רפואה שלימה לו ולכל בני משפחתו ואכן לא עברו ימים מועטים וכולם התרפאו ומני אז שקד העשיר על שמירת השבת ועל שאר המצוות

דובב שפתי ישנים – ליקוטים מספרים שפחות מוכרים

צלוחת דאברהם – הרה”ק רבי אברהם ב”ר צבי הירש קליינפלאץ זצוק”ל זי”ע

”וְשִׁמַּחְתָּ בְּכָל הַטּוֹב אֲשֶׁר נָתַן לָךְ ה’ אֱלֹקֶיךָ וּלְבֵיתְךָ אֶתָּה וְהַלְוִי וְהַגֵּר בְּקִרְבְּךָ” (כו, יא)

מפני מה ניתנה תורה לישראל מפני שהם עזים תנא דבי רבי ישמעאל מימינו אש דת למו. אמר הקב”ה ראויין הם הללו שתנתן להם דת אש. שאלמלא לא ניתנה תורה לישראל אין כל אומה ולשון יכולין לעמוד בפניהם וא”כ כיון דכתיב עשיר יענה עזות. וע”כ שפיר יאי עניותא ליהודאי כי העניות גורם הכנעה יתירה וכתב שם עוד דהיינו דווקא אם אין ישראל עוסקים בתורה. משא”כ אם מקבלים עליהם העול תורה אז יפה להם העושר. אף שהם עזין שבאומות. דהרי בלאו הכי התורה מתשת כחם עכת”ד בקיצור ומעתה עולה שפיר מאמר המדרש אין טוב אלא תורה והיינו כמ”ש בבעל הטורים הנ”ל. דכל הטוב הוא בשביל התורה. וז”ל ולכן משה מזהיר את ישראל עשר תעשר והיינו כמו שדרשו חכמנו”ל עשר בשביל שתתעשר ולכאורה הא יאי עניותא לישראל וצ”ל דכשהם עוסקין בתורה אז יאי להם העשירות (כנ”ל) ונמצא דכל הטוב הראוי לישראל הוא רק בשביל התורה כנ”ל

הובא בספרים מאמר המדרש ושמחת בכל הטוב אין טוב אלא תורה לכן משה מזהיר את ישראל עשר תעשר ע”כ והוא תמוה. ואפשר לומר הכוונה עפ”י דרשי בספרי (הובא בתוס’ ב”ב כ”א) למען תלמד ליראה כו’ גדול מעשר שני שמביא לידי תלמוד לפי שהיה בירושלים והיה רואה שכולם עוסקים במלאכת שמים. היה גם הוא מכווין ליראת שמים ועוסק בתורה ע”ש. וזהו כוונת המדרש אין טוב אלא תורה. היינו כי עיקר השמחה הוא בתורה לכן משה מזהיר את ישראל עשר תעשר. והכוונה על אומרו אח”כ למען תלמד. כי ע”י המעשר יבוא לעסוק בתורה שנקרא טוב.

או יאמר לפרש כי הבעל הטורים כתב הטוב עולה כ”ב בשביל התורה שנתנה בכ”ב אותיות והנה הרב בעל נזר הקודש (פ’ בראשית) כתב לפרש מאמרם ז”ל (בגמ’ חגיגה) יאי עניותא ליהודאי כו’ דלכאורה אמאי יפה העניות דווקא לישראל. וכתב הטעם עפ”י חכמנו”ל (ביצה דף כ”ה)

סגולה לפרנסה – נתינת צדקה בעין טובה

”בְּרוּךְ טַנְאָךָ וּמְשַׁאֲרְתְּךָ” (כ”ח, ה’)

עניים אשר אתה משאיר בשדה וכדי שתהיה מהם ברכה גם לנותן וגם למקבל יש לתת אותם בעין טובה הנרמז במילה טו”ב היוצאת מר”ת של הפס’ כאמור כמו שנאמר ”טוב עין הוא יבורך” (משלי כ”ב ט’) ומפרש המצודות דוד במקום ”הנותן לעני בעין יפה, יבורך מה” כי הלא נתן מלחמו לדל”, ואם עוד יבורך בנכסיו ישיפיע עוד יותר ולא ירע לבבו בתתו לו” עכ”ל

רש”י על המילים ברוך טנאך מפרש פירותיך וניתן לפרש בס”ד היינו שגם הפירות היוצאים ממך היינו ילדיך וכן משארתי היינו הצאצאים הנשארים אחריך יהיו ברוכים ואיך ע”י שיתחך האדם את בניו ובנותיו בטוב הרמזו בר”ת של הפס’ ואין טוב אלא תורה עוד יאמר טנאך רמז לטנא הבכורים אשר אתה מביא משארתיך רמז למתנות